

สารบัญ

๑. ชีวิตต้องเทียมด้วยควายสองตัว	๑
๒. ปัญหาเพียงข้อเดียวของมนุษยชาติ	๒๓
๓. ความเป็นขรवास	๔๒
๔. ธรรมเนียมสำหรับขรवास	๖๕
๕. ขรवासธรรมเนียมเป็นธรรมเนียมประเภทเครื่องมือ	๗๗
๖. ความสุขของขรवास	๙๓
๗. ความทุกข์ในความเป็นขรवास	๑๑๐
๘-๙. ธรรมเนียม สำหรับภักุสส์และบรรพชิต	๑๒๘ - ๑๔๗
๑๐. ความมตฺตของขรवास	๑๖๖
๑๑. ปัญหาเพศรสของขรवास	๑๘๖
๑๒. การควบคุมความรู้สึกลทางเพศของขรवास	๒๐๕
๑๓. สูญญตา กับ ขรवास	๒๒๓
๑๔. ขรवास กับ อุดมคติของโพธิสัตว์	๒๔๕
๑๕. กำลัขของขรवास	๒๖๒
๑๖. ความรอคอยพื้นฐานของขรवास	๒๘๑
๑๗. หายนธรรม ของโลกขรवास	๓๐๑
๑๘. ภาวะจิตทรามในอารยธรรมแผนปัจจุบัน (โลกะ)	๓๒๑
๑๙. ภาวะจิตทรามในอารยธรรมแผนปัจจุบัน (โทสะ โมหะ)	๓๔๑
๒๐. ภาวะจิตทรามในอารยธรรมแผนปัจจุบัน (ความเห็นแก่ตัว)	๓๖๒
๒๑. ขรवास กับ ไสยศาสตร์	๓๘๕
๒๒.-๒๓. ขรवास กับ พุทธศาสตร์	๔๐๕ - ๔๒๓
๒๔. เกิดสำหรับขรवासในทางธรรม	๔๔๕
ภาคผนวก ๑. ทิศทางที่ขรवासจะต้องเดินไป	๔๗๓
๒. อุดมคติที่ควรมีต่อทิศทางทก	๔๘๗
๓. หลักปฏิบัติ ต่อ ทิศบองหน้า	๕๐๗
๔. ทิศบองหลัง และบองขวา-ซ้าย	๕๒๗
๕. ทิศบองบนและบองต่ำ	๕๕๐
๖. จุดหมายปลายทางที่มนุษย์ต้องเดินไป	๕๖๕

โปรดดูสารบัญละเอียดหน้าต่อไป

สารบัญละเอียด

๑. ชีวิตต้องเทียมด้วยควายสองตัว

บทแรกนั้นกล่าวด้วยเรื่องสำหรับจะเข้าใจหัวข้อเรื่องในวันต่อไป	๑
ที่จริงก็เสียดสี ทุกข์ก็ดี มันเรื่องของใจคน ไม่เลือกว่าเป็นพระหรือฆราวาส	๒
มีหลักกว้างๆ ในเรื่องนี้ คือไม่ว่าใคร ชีวิตต้องเทียมด้วยควายสองตัว	๒
ตัวหนึ่งคือความรู้ ฝากแรงไว้กับอีกตัวหนึ่ง เพื่อทำอะไรสำเร็จ	๓
ถ้าขาดตัวรู้ ชีวิตก็อันตราย อย่างพวกเมทาเทคโนโลยีในโลกเวลานี้	๔
ชาวตะวันตกออกเคยสว้างไสวทางวิญญาณนานชา พึ่งไปเอาอย่างฝรั่งมากขึ้น	๕
ไปเป็นทาสเทคโนโลยี เกิดโลกไม่มีขอบเขต จึงทุกข์ยากระส่ำระสาย	๖
ทุกศาสนามีหลักเกี่ยวข้องกันคือรู้ความพอดี ไม่โลภลามก ทำให้เดือดร้อนกันหมด	๗
นี่คือแก่นของปัญหาอย่างสามัญนี้ ถ้วนบุญตายายท่านมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์กันไว้ได้	๘
การแก้ มันจึงอยู่ที่เราจะให้ชีวิตเทียมควายสองตัว ไถ่หรือไม่ไถ่นั้น	๙
วิชาความรู้สมัยใหม่มันไม่รู้สิ่งควรรู้ ไม่เกี่ยวมาทางศาสนาในแง่ชนะตน	๙
สมัยก่อนรู้เท่าที่ควรรู้ เร็วแรงเท่าที่มีผลสุดได้ เพราะรู้จักหมายชีวิต	๑๑
“วิปัสสนา” ก็คือมองจนเห็นตัวปัญหา แล้วแก้สภาพ ไม่ใช่เรื่องหลับตา	๑๓
ฉะนั้นให้ทั้งกันรู้พุทธศาสนาที่แท้จริงตามลำดับ ไม่ใช่ทำอย่างสมัครเล่น	๑๔
ถ้าไปจับเรียนวิธีอื่น ยิ่งเรียนก็ยิ่งไม่รู้พุทธศาสนา เพราะไม่เรียนตัวเอง	๑๕
“ชีวิต” ฝ่ายวิญญาณ เป็นเรื่องทางศาสนาซึ่งตรงๆ กันหมดๆ ต้องรู้จึงจะช่วยได้	๑๖
“รู้” นั้นมีหลายระดับ : รู้ด้วยเรียน รู้ด้วยหยั่งคิด รู้โดยผ่านด้วยชีวิตจิตใจ	๑๗
แม้รู้โดยวิธีผ่านชีวิตมาจริง ก็ต้องเป็นแขนงที่เกี่ยวกับความดีทุกขโดยตรง	๑๘
ฉะนั้น “อุคัมภีษา” แท้ ต้องเป็นเรื่องนี้ อย่างแน่ใจว่า แคจบการเล่าเรียน	๑๙
วิธีป้องกันและแก้ทุกข์ที่ถมนั้นแหละ เป็นอุคัมภีษา ขอให้ติดตาม	๒๐

๒. ปัญหาเพียงข้อเดียวของมนุษยชาติ

ปัญหากรบป้องกัน – แก่ทุกชั้นมันอยู่ที่รู้ <i>เกิดมาทำไม</i> เพียงข้อเดียว	๒๓
คนทุกวัย ถ้าไม่รู้ก่อนว่า <i>เกิดมาทำไม</i> ไปทำอะไรมันจะผิดวัตถุประสงค์หมด	๒๔
ปัญหา <i>เกิดมาทำไม</i> จึงต้องรู้ก่อน ต้องตั้งต้นด้วยความไม่ประมาท รีบรู้เสีย	๒๕
ทุกคนเกิดมาแล้ว จำต้องยอมที่จะรู้ <i>เกิดมาทำไม</i> แล้วประพฤติกให้ถูกตามนั้น	๒๖
การที่จะรู้ว่า <i>เกิดมาทำไม</i> ต้องไต่ไปถึงว่า อะไรทำให้เกิดมา	๒๗
สิ่งทำให้เกิดมาก็คือกรรม ซึ่งหมายกว้างคลุมทุกสิ่งหมด รวมทั้งกฎธรรมชาติ	๒๘
ฉะนั้นไปรู้จักสิ่งนั้นเสียให้เพียงพอ ก็จะทำให้เราเข้าใจธรรมชาตินี้ต้องการให้เราทำอะไร	๒๙
คน เป็นผลที่ธรรมชาติผลิตและปรุงแต่ง เป็นไปตาม “เจตนา” ของธรรมชาติ	๓๐
เจตนาธรรมของธรรมชาติ ก็เพื่อให้มนุษย์ไปถึงจุดสูงสุดของความเป็นมนุษย์	๓๑
ฉะนั้นจึงควรมุ่งศึกษาทำความเข้าใจจนรู้จักพระธรรม ปัญหาต่าง ๆ จะหมด	๓๒
ธรรมะสร้างคนมาให้ผิดจากสัตว์ คือให้คนมีธรรมะอย่างคน	๓๓
หากเรามีธรรมะแล้ว เราอาจอยู่ลำพังได้ เข้าสังคมเพื่อธรรมก็ได้	๓๔
ทั้งฆราวาสทั้งพระต้องไปสู่ยอดสุดบรมธรรม จะช้าเร็ว อยู่ที่ทำผิดหรือถูก	๓๕
คนเราออกจากเกิดมาเพื่อมีธรรมแล้ว เกิดมานี้ก็ยังเพื่อไม่เป็นทุกข์อีกด้วย	๓๖
แม้ยังชอบหวังอยู่ ก็ให้รู้จักตั้งความหวัง ให้คล้ายธรรมชาติ ไม่มีทางผิดหวัง	๓๗
ทุกข์เกิดคราวใด ด้วยอะไร ให้มีหลักไว้ที่ก่อน ว่าฉันไม่ได้อะไรมาเพื่อทุกข์	๓๘
พุทธบริษัทต่างใส รู้ว่า <i>เกิดมาทำไม</i> รู้จักมีวัตถุไว้ใช้ ทำให้ไม่ทุกข์ทุกกรณี	๔๐
ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องต้องมองให้เห็นทั่วก่อน ว่าชีวิตเพื่ออะไร จะไม่ทำผิด ๆ	๔๑

๓. ความเป็นฆราวาส

เพศฆราวาส ใคร ๆ มักเข้าใจไปว่ายังไม่ควรแยกไปเกี่ยวข้องกับธรรมะ	๔๒
ให้เข้าใจเสียใหม่ ว่าไม่มีใครบรรพชาแต่ในท้อง ชีวิตนี้เป็นเรื่องเรียนเรื่อยมา	๔๓

การเป็นพระวราสเนนแต่ละ คือการเข้าโรงเรียนจริงเพื่อรู้จักชีวิตจากธรรมชาติ	๔๓
ธรรมะเป็นหน้าที่ ไม่ทำไม่ได้ คนเราชีวิตจะสมบูรณ์ก็ต้องผ่านอาศรมครบ ๔.	๔๔
อาศรมที่มีการทำหน้าที่ที่ถูกต้องตามลำดับ : พรหมจารี กฤหัสถ์ วณปรสัด สันยาสิ	๔๕
การครองพรवासเป็นขั้นตอนที่ต้องเข้าโรงเรียนชีวิต ยิ่งกว่าลำดับอื่น ๆ	๔๖
พรหมจารีชั้นประถม กฤหัสถ์ชั้นมัธยม วณปรสัดคือชั้นอุดม ไปสู่กัถสันยาสิ	๔๗
ทุก ๆ ขั้นตอน ก็อาจขอบ <i>เกิดมาทำไม</i> ได้ไปคนละระดับ จากโล่ง ๆ จนสูงส่ง	๔๘
ฉะนั้นอย่าเพ้อว่ารู้จักชีวิตก็ จะพลาด ชีวิตจะไม่สมบูรณ์ถึงปลายทาง	๔๙
สิ่งที่ทุกคนควรคิดและต้องผ่าน เช่นครอบครั้ว ความรัก ทรัพย์สินไมตรี ฯลฯ	๕๐
ให้ไปรู้จักสิ่งเหล่านี้ถูกต้องเสียก่อน จะรู้ความเป็นพรवासที่ดีที่สุด	๕๑
บวชทั้งที่ก็ต้องเห็นความสำคัญของธรรมะ ของศาสนา จะไม่เป็นไก่ได้ฟลอย	๕๒
สรุปอยู่ที่รู้อะไรเป็นอะไร เป็นพรवासนี้ ก็เพื่อผ่านไปให้ดี เพื่อสู่จุดสูงสุด	๕๓

๔. ธรรมะสำหรับพรवास

ทราบเค้าโครงรูปการมีชีวิตคนเราแล้ว ก็ถึงธรรมะสำหรับพรवासโดยเฉพาะ	๖๔
ธรรมปฏิบัติย่อมมีทั้งหัวข้อธรรม ๑ ทั้งธรรมเครื่องช่วยให้ปฏิบัติได้ดำเนิน ๑.	๖๕
พรवासธรรม ในฐานะหัวข้อธรรม ซึ่งการครองเรือนให้ก้าวสูงไป ๆ จนสุดได้	๖๖
ทั้งนี้เพราะถ้าเป็นพรवासให้ดีไม่ได้ ก็สูงไปไม่ได้ มันเป็นขั้นตอนให้กัน	๖๖
พุทธศาสนาหัวข้อปฏิบัติ ทั้งขั้นต้น ขั้นกลาง ขั้นสูง สำหรับชีวิตพรवास :	
ขั้นต้น - ให้ดูลงไปดี เกี่ยวกับส่วนตัว ในเรื่องทรัพย์ ยศ สมาคม	๖๗
- ให้ดูลงไปดีเกี่ยวกับสังคม ถือทำถูกกับคนรอบทิศ ---	๖๘
ขั้นกลาง : มีศรัทธามั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีอริยกันตศีล	๖๙
ขั้นสูง : ปฏิบัติบั้งกัน บรรเทา และขจัดทุกข์ในชีวิต ด้วยหลักสุญญตา	๗๐
สุญญตาสำหรับบุณิพพานนี้แหละ ใช้บรรเทาและดับทุกข์สำหรับชนทุกชั้นได้	๗๑

[๕]

๕. พรวาสธรรมที่เป็นธรรมะประเภทเครื่องมือ

กล่าวข้อธรรมที่ทางปฏิบัติแล้ว ยังมีธรรมะเครื่องมือช่วยให้ทำได้ตามนั้นอีก ๗๗
หมวด พรวาสธรรมสี่ ในฐานะเป็นเครื่องมือ : สัจจะ ทมะ ชันติ จากะ ๗๘

๑. สัจจะ ความจริงใจ จริงที่จะลงมือในข้อปฏิบัติที่จำต้องทำ ๘๐

๒. ทมะ บังคับใจตัวเอง ฉลาดเรื่องจิต ทำกับจิตถูกวิธี ๘๑

๓. ชันติ ออกจากกิเลสบีบคั้น เพื่อรองรับไม่ให้ล้มเหลวก่อนได้ผล ๘๓

๔. จากะ รู้จักระบายสิ่งที่ต้องทนหรือสิ่งไม่ต้องการ ที่มีอยู่ในจิต ๘๔

กิจที่ต้องละต้องบำเพ็ญส่วนสำเร็จด้วยอุปาย คือธรรมะประเภทเครื่องมือ ๘๖

ธรรมะ ๔ ข้อนี้ จะแจ้งให้เป็นเพียงข้อหัวข้อปฏิบัติ ก็ย่อมได้ --- ๘๘

หมวด อิทธิบาทสี่ ในฐานะเป็นเครื่องมือ : ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ๘๐

การปฏิบัติสมควรแก่ธรรม ต้องถูกเทคนิค แยกรู้ข้อปฏิบัติกับธรรมะเครื่องมือ ๘๑

รู้เรื่องนี้จะทำให้ปรับปรุงได้สำเร็จทุกด้าน ใช้ได้แม้ในมหาวิทยาลัย ๘๒

๖. ความสุขของพรวาส

“พรวาส” คำนี้หมายถึงคนหลายระดับ ยากที่จะพูดว่าแค่ไหนใช่ แค่ไหนไม่ใช่ ๘๓

สุขของพรวาสจึงกว้างไกลไม่เพียงแค่มิตรพริ้ว จบจ่ายได้ ไม่มีหนี้ มีงานดี ๘๔

พรวาสยังสามารถแสวงหาความสุขที่ดีที่สูงไปกว่านั้นได้มาก --- ๘๖

พรวาสมีภูมิจิตใจต่าง ๆ กัน สุขที่พรวาสหาได้จึงต่าง ๆ ไป ๘๗

จะเป็นสัทธิอะไรก็ได้ที่ภูมิของจิต จิตอยู่ในเวลาใด โลกของเขาที่อยู่ระดับนั้น ๑๐๒

พรวาสคนหนึ่งจิตอาจเปลี่ยนได้ครบทั้ง ๔ ภูมิ ทั้งที่กายยังอยู่ในโลกนี้ ๑๐๔

ความสุขของพรวาสจึงมีกมชั้น : — ชั้นสามัญที่ปฏิบัติอยู่ในทิศหก
— ชั้นกลางที่ปฏิบัติตัวในปญญาภิสันตะ
— ชั้นสูงที่ปฏิบัติขั้นสุญญตา ๑๐๕

ฉะนั้นพรวาสไม่จำเป็นต้องสปรกตามก อาจสูงขึ้นถึงชั้นอนาคามีได้ ๑๐๗
 เราจะเขาเกณฑ์กันที่คำพูด หรือที่โลกวัตถุไม่ได้ ต้องเอาภูมิจิตใจเป็นหลัก ๑๐๘
 สรุปว่าพรวาส คือคงความยุ่ง ควรวลือเอาจิตใจเป็นสำคัญ ก็จะไปได้ไกล ๑๐๘

๗. ความทุกข์ในความเป็นพรวาส

ว่ากันว่าพรวาสทุกข์ แต่ที่จริงอยู่ที่คน ๆ นั้นเป็นพรวาสได้ถูกต้องแค่ไหน ๑๑๐
 ถ้าเป็นเสกขบุรุษ ก็ทุกข์น้อย ถ้าเป็นอสกขบุรุษก็มีเรื่องให้ทุกข์ตามประสาพาล ๑๑๒
 ฉะนั้นการเป็นชาววัชชาวันั้น จะถือเป็นเกณฑ์เรื่องทุกข์ทางจิตใจไม่ได้ ๑๑๓
 แต่อย่างไร พรวาสไม่โล่งโล่งเท่า เรื่องที่จำต้องมี – ต้องหามันมาก ... ๑๑๔
 วิธีทำกับทุกข์ของพรวาส ก็ถือเอาทุกข์นั้นแหละเป็นบท ที่ต้องรู้ – ต้องผ่าน ๑๑๖
 พรวาสจึงมีเป็น ๒ อย่าง เป็นอย่างหลบลูหลบลูตา กับเป็นอย่างนักการศึกษา ๑๑๗
 จัดทำให้ดูกับชั้นตอนแห่งชีวิตนี้ไปทุกระยะ ก็จะเป็นคนมีสติ ไม่ทุกข์มาก ๑๑๘
 พรวาสชั้นก็มีวิธีต้อนรับทุกข์ วัตถุประสงค์พุทธศาสนาเพื่อให้เป็นผู้ชนะ ๑๒๑
 สกขบุรุษนั้นอยู่ที่แก้ปัญหาชีวิตได้ มีสุขตามสภาพ ทำชีวิตเป็นเรื่องศึกษา ๑๒๓
 ฉะนั้นเป็นสกขบุรุษได้ จะเป็นพรวาส เป็นพระ เป็นอริยเจ้าไปพร้อมกันได้ ๑๒๔
 พรวาสแบบพระพุทธเจ้า ต้องมีหลักสัญญาตา ชีวิตไม่ติดพันลงถึงปลายทางได้ ๑๒๕
 ความทุกข์ ทำให้คนฉลาด ทำให้คนเป็นพระพุทธเจ้า หากรู้จักต้อนรับมัน ๑๒๖
 สรุปก็ว่าอยู่ที่เป็นพรวาสโล่งหรือฉลาด ถ้าฉลาดก็ผ่านไปได้ เหนือทุกข์ได้ ๑๒๗

๘-๙. ขรรณร่วม สำหรับคฤหัสถ์และบรรพชิต

ที่จริงทุกคนมีกิเลส มีทุกข์เหมือนกัน หลักรวมๆก็เลยใช้ได้ร่วมกัน.... ๑๒๘
 ก็มีเหมือนกันทั้งข้อปฏิบัติ ทั้งเครื่องมือช่วยให้ปฏิบัติ และที่อนุโลมใช้กันได้ ๑๒๙

ธรรมะประเภทระบุให้ปฏิบัติ :

หลักปฏิบัติ ที่ร่วมกันมีศรัทธาภรณ์ ซึ่งทุกคนเข้าถึงด้วยใจสะอาด สว่าง สงบ ๑๓๐
 หลักทฤษฎี ที่ร่วมกัน มีวิธีสัจจดี ก็เป็นหลักเดียวกัน ที่ต้องรู้ ต้องปฏิบัติ ๑๓๑
 ข้อปฏิบัติต้องคุ้มครอง พรวาสบรรพชิต ก็ต้องปฏิบัติให้อยู่กับเนื้อกับตัวทั้งแปด ๑๓๒
 หลักไตรสิกขา ทั้งมรรคทั้งบรรพชิตก็ต้องมีศีล สมาธิ ปัญญาเดียวกัน ๑๓๔
 หลักสัพพัญญู ที่ว่าสูงนั้น พุทธองค์กลับระบุนั่นแกือกุศลมรรคตลอดกาล ๑๔๔

ธรรมะประเภทเครื่องมือ ที่ช่วยให้ปฏิบัติได้ตามนั้น :

ทั้งมรรคและบรรพชิตก็เป็นคน จึงมีวิธีชักจูงทดสอบทุกข์เหมือนกัน ๑๔๗
 ทุกชีวิตกำลังเดินทาง แม้ถือเพศไร ๆ ก็ต้องจัดทำให้สนับสนุนการเดินทาง ๑๔๘
 มรรคธรรมสี่ เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ แม้ถือเพศไหนก็จำต้องใช้ ๑๕๔
 อิทธิบาทสี่ ก็ใช้ได้แม้ชั้นต่ำกัน ขึ้นศึกษาเล่าเรียน ขึ้นปฏิบัติธรรมชั้นสูง ๑๕๕
 โพชฌงค์เจ็ด ใช้เป็นเครื่องช่วยให้ธรรมสูงด้วย ใช้ให้การทำงานสำเร็จด้วย ๑๕๖

ธรรมะประเภทอนุโลมไปของกันและกันได้ :

บทปัจจุเวกขณะ ปัจจัยสี่ของภิกษุ มรรคาก็นำเอามาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้ ๑๖๐
 ยถาปัจจุเวกขณะของบรรพชิต มรรคาก็เอามาเป็นเครื่องกันและกันก็ได้ ๑๖๒
 รวมความว่าธรรมะใดถ้าเอามาใช้ประโยชน์สูงสุดได้ นั่นแหละคืออภิธรรมแท้ ๑๖๒
 ฉะนั้นคนเราอย่าไปห้ามล้อตัวเอง จำกัดให้คกจมวิญญูะต่อไปอีกเลย --- ๑๖๕

๑๐. ความมีสติของมรรค

“สติ” ที่มรรคจะพึงมีนั้น ต้องเป็นสติสำหรับรักษาอุคคหิตแห่งคน ๆ ๑๖๖
 ใครจะมีอุคคหิตในระดับไหน ก็จะไปสุดอยู่ที่นั่นมนุษย์ รู้ว่าเกิดมาทำไม ๑๖๗
 อุคคหิตของมรรค ก็คือเป็นมนุษย์ที่ใกล้สิ่งที่สุด เท่าที่มนุษย์สามารถได้ ๑๖๘

[๘]

ชีวิตนี้เป็นการศึกษา เพื่อเลื่อนถึงขั้นที่ดีไปกว่า กิน กาม เกียรติ	๑๗๑
อุคมคติที่ดีกว่า กิน กาม เกียรติ ก็คือใจสูง มีจิตสะอาด สว่าง สงบ	๑๗๒
สติช่วยรักษาอุคมคติ อุคมคติดำรงอยู่ได้เพราะสติช่วยรักษาไว้	๑๗๓
๑. ขรवादต้อง มีสติรักษา อุคมคติของมนุษย์ ตลอดเวลา	๑๗๔
๒. ขรवादต้อง มีสติรักษา อุคมคติของกรรมวาจา ที่กำลังทำอยู่	๑๗๕
๓. ขรवादต้อง มีสติในขณะที่ทำงาน ไม่ให้ผิดพลาด	๑๗๕
๔. ขรवादต้อง มีสติในการจำ : จำเก่ง – จำมาก จำกว้าง – จำไกล	๑๗๖
๕. ขรवादต้อง มีสติได้ในทุกวัน (สติทุกวัน เป็นพื้นฐานของสติทั้งหมด)	๑๗๗
๖. ขรवादต้อง มีสติในการที่จะไม่เสียสติ ในขณะวิกฤต	๑๗๘
๗. ขรवादต้อง มีสติเมื่อจะตาย คือตายอย่างมนุษย์ที่ดี มีสัมปชัญญะ	๑๗๙
วัฒนธรรมการตายตามแบบของพุทธบริษัท สมัยปู่ ย่า ตา ยาย	๑๘๓
ครอบครัวชาวพุทธที่อบรมให้มีสติมาแต่เด็ก จะคุ้มได้ ช่วยให้ไปถึงขั้นที่สุด	๑๘๔

๑๑. ปัญหาเพชรของขรवाद

“เพชร” เป็นใจความของขรवाद หรือกฤหสัด – ผู้มีเคหะไว้กำบังอะไร ๆ	๑๘๖
เคหะมีมาทั้งสมัยคนป่าเริ่มละอาย ต้องบังเรื่องเพศ จึงไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย	๑๘๗
คนสัตว์ถึงวัยผู้ใหญ่ จำทำอะไร ล้วนผลัดกันจากความรู้สึกทางเพศ	๑๘๘
สัตว์มีชีวิตที่ก่อการอยู่ มันก็อยู่เพื่อเอร็ดอร่อยแห่งความรู้สึกทางเพศ	๑๘๙
แม้เกียรติก็ไม่พ้นไปจากเรื่องเพศที่ซ่อนเร้นอยู่	๑๙๑
ฉะนั้นเป็นเรื่องที่น่ากลัว เพราะมันสามารถครอบงำ หรือลบล้างอุคมคติได้	๑๙๒
คน มักไม่รู้สึกรู้เห็น มีแค่สมภารเป็นทาส เทียวหาทุกอย่างเพื่อเพชร	๑๙๓
ที่จริง เพชร เป็นเพียงเรื่องหลอกลวงในทางอายคนะ ถึง ๒ ชั้น	๑๙๔
ธรรมชาตินั้นเองหลอก แล้วยังลวงสัตว์ไม่ให้รู้ตัว โกงข้างด้วยเพชร	๑๙๖
ฉะนั้นผู้รู้จึงวางระเบียบ เพื่อลดทุกข์โทษจากการเป็นทาสของกาม	๒๐๐

ถ้ารู้เรื่องนี้ถูกต้อง และจัดทำกับมันเหมาะสม ไม่เท่าไรก็จะเหนือไปได้	๒๐๐
ฆราวาสหลักไม่ได้ก็ต้องเกี่ยวข้องให้ถูก เพื่อจะไม่ต้องเป็นทาสอยู่นาน ...	๒๐๑
หลักที่จะชนะได้ก็ต้องได้ผ่านจนรู้สอว์อัย, รู้โทษ และรู้อุบายที่จะเหนือมัน	๒๐๑
โดย "ลูกไม้" ออกจากอำนาจของมัน ผัวเมียเลยเป็นคู่ที่ต้องเดินไปด้วยกัน	๒๐๒
ควรรู้ไว้ ว่าการคุมเพศรสได้ จนอิสระนั้น ไม่ใช่เป็นงานของคนโง่ๆ	๒๐๓
ฉะนั้นการพยายามจึงไม่ใช่บ้า แต่เป็นการเอาชนะได้ ไม่ให้บ้ามากเกินไป	๒๐๔

๑๒. การควบคุมความรู้สึกทางเพศ

ฆราวาสกับบรรพชิต มีอำนาจถูกต้องเรื่องคุมความกำหนัดไม่เท่ากัน ...	๒๐๕
ราคะตามตัวหนังสือ หมายความว่าความรู้สึกเข้าผูกพันติดแน่นทางจิตทุกชนิด	๒๐๖
ราคะ ว่าถึงตัวจริง เป็นเพียงเรื่องกลไกทางกายจิต ที่มันทำหน้าที่ของมัน	๒๐๗
สัตว์ในภุมิภวามาวจร ได้หลงในกาไรงานของกายจิต ที่เป็นเครื่องจักร	๒๐๘
ฉะนั้นแต่โบราณมา ได้มีการกันกว่ามาก ในการควบคุมความกำหนัด ...	๒๑๐
เลยพบว่าราคะ เป็นสิ่งควบคุมได้ ให้ไม่รู้สึกก็ได้ ซึ่งไม่ใช่เรื่องบ้าบอ	๒๑๒
หากควบคุมได้ กลับเป็นผลดีทางกาย ทางสติปัญญา ทางสมอง	๒๑๓
ฆราวาสจึงควรทอนลงให้พอเหมาะ โดยรู้สึก รู้จัก และป้องกันแก้ไข ...	๒๑๓
ความกำหนัดทำอันตรายความสุขของจิตใจ มีวิธีคุมทั้งทางกายทางจิต	๒๑๓
การควบคุมทางกาย เช่นผ่าตัด ใช้อาย บีบคันกาย ซึ่งไม่ถูกต้องตรงนัก	๒๑๔
การควบคุมทางจิต โดยใช้กำลังความคิดความรู้ บ่มจนเป็นญาณตามลำดับ :	
– ความรู้พื้นฐานก็ยอมองให้เห็นสภาพตามธรรมชาติ เช่นปฏิภูล อสุภ ฯลฯ	๒๑๔
– ความรู้ที่สูงขึ้น ได้แก่พิจารณาความเป็นธาตุ ในแง่ถูกลวง ในแง่หยาบแท้	๒๑๖
– ความรู้สูงสุด ก็คือสัมผัสปัญญาเห็นคว้นก่อนหรือหลังว่ามันก็ดีกว่าความรู้สึก	๒๑๘
มีขณินาในเรื่องเพศ ก็คือเกี่ยวข้องให้ถูกต้อง เพื่อความเจริญทางจิตใจ	๒๑๘
ทางพุทธไม่ใช่ชอว์อัยให้ติดในเมื่อนั้นทำไม่ได้ แต่ให้บริโภคทุกทางให้ดูวิธี	๒๒๑
จนผ่านเรื่องเพศไปในลักษณะถูก ให้มันเป็นทาสเราและเป็นบทเรียนแก่เรา	๒๒๒

๑๓. สัญญาตา กับขรรวาส

ความรู้เรื่องสัญญาตา เป็นความรู้ที่สำคัญที่สุด แม้ขรรวาสก็ใช้แก้ปัญหาได้	๒๒๓
พระพุทธองค์ยืนยันว่าสัญญาตาเป็นประโยชน์แก่อกุลแก่ขรรวาสตลอดกาลนาน	๒๒๔
สัญญาตาที่ตรงกับ วัง นี้ อาจว่างฝ่ายวัตถุ, ว่างทางจิต, ว่างจากตัวกู-ของกู	๒๒๖
ที่ถูกต้อง ต้องว่างจากความสำคัญมั่นหมายว่า ตัวกู - ของกู ที่ต้องการระบุ	๒๒๗
ขณะใดความรู้สึกนึกคิดไม่เชื่อโลกโกรธหลงนั้นแหละว่าง จิตไม่รู้สีกตัวกู	๒๒๘
จิตไม่ถูกรบกวน และยังประกอบอยู่ด้วยสติปัญญา จึงจะเป็น จิตว่าง ในทันที	๒๒๘
จิตว่าง คือเวลาที่ว่างจากตัวกู - ของกู ขณะนั้นมันมีสติปัญญาอยู่เอง	๒๒๙
ว่างจากตัวกูชนิดที่ ๑ เป็นเองตามธรรมชาติ เช่นนอนหลับ (นี้ไม่ใช่ทำเอา)	๒๒๙
ชนิดที่ ๒ เป็นโดยประจวบเหมาะ บางที (นี่ยากทำเอาได้บ้าง)	๒๒๙
ชนิดที่ ๓ เป็นโดยจงใจจัดทำ เช่นทำกัมมัฏฐาน ปฏิบัติทางจิต	๒๓๐
ชนิดที่ ๔ จิตว่างได้เพราะกิเลสดับ ไม่มีตัวกู - ของกูมารบกวน	๒๓๑
พุทธศาสนามี ๔ วังนี้เท่านั้น นอกนั้นว่างอันธพาล คือแก๊งบั้ง หลงบั้ง	๒๓๑
จิตว่างที่ถูกต้อง มีสติปัญญาเต็ม ทำหน้าที่ทุกอย่างด้วยสติปัญญา ไม่มีตัวกูของกู	๒๓๒
การงานแม้ของขรรวาสระดับใด ก็ควรจะมีจิตว่าง เพราะมันป้องกันบาปได้	๒๓๓
จิตว่างแล้ว การงานเป็นสุข, จิตว่างแล้ว การงานเป็นทุกข์	๒๓๔
ขรรวาสมารู้เรื่องนี้ ก็ประกันได้ ผลงานจะดีจะเสีย ก็สามารถหัวเราะได้	๒๓๔
เพื่อให้สนใจ ไม่กลัว ขวนขวายในเรื่องนี้ จึงมีวิธีกล่าวถึงนางสาวสัญญาตา	๒๓๕
“นางสาวสัญญาตา” จะนำความคิดเราไปรู้จักสิ่งที่มีค่าแท้จริง และประเสริฐสุด	๒๓๖
ขรรวาสเป็นพวกโกธไฟ จำต้องมีสัญญาตาเป็นเครื่องทำให้ไฟทำอะไรไม่ได้	๒๓๗
รู้สัญญาตาถูกต้องอยู่ โลกโกรธหลงจะไม่เกิด นั่นเป็นการปฏิบัติธรรมอยู่แล้ว	๒๓๘
ว่างจากตัวกูของกูได้ นั่นคือสติปัญญา ชื่อว่ามีมิ่งขวัญ เกิดมัจฉิมาปฏิบัติ	๒๓๘
เพียงแต่รู้เรื่องนี้ก็ เป็นมัจฉิมาะ พอใช้ในการจัด - การทำอะไรทุกอย่าง	๒๓๙
ขรรวาสเกี่ยวข้องกับกิน กาม เกียรติ อย่างลึบตาแล้ว จะชอบได้ผ่านไปได้	๒๔๐

การที่ไม่มีตัวกูของกู นั่นคือกูตายแล้ว นิพพานอยู่ตลอดเวลา ก่อนที่กายจะตาย ๒๔๑
 นิพพานนี้ เย็นได้ ๓ ระดับ : ประจวบเหมาะ, ชุ่มบึงกับจิก, และกิเลสดับ ๒๔๑
 ฉะนั้นขรรวาสขอให้ได้ประโยชน์ทันตา โดยมีนิพพานทุกระดับและคามลำดับ ๒๔๒
 จะให้คิดยังไม่เป็นขรรวาสหรือบรรพชิต มีแต่ทำหน้าที่ถูกต้องก็จะดีขึ้น ๆ ๒๔๓
 ทำให้ชินเป็นนิสัย ที่จะไม่เกิดตัวกูของกู มันก็สบาย ไม่มีทุกข์ ก็พอแล้ว ๒๔๓
 ระวังให้เห็น กิเลส กาม เภยริศ เป็นเพียงอุปการณ สำหรับเราจะเห็นมัน ๒๔๔
 เคี้ยวนี้ มีแต่ว่าเราควรทำให้สุกความสามารถ ก็เป็นการถูกต้องแล้ว ๒๔๔

๑๔. ขรรวาส กับอุดมคติโพธิสัตว์

โพธิสัตว์ เป็นได้ทั้งบรรพชิตและขรรวาส ส่วนใหญ่เป็นขรรวาส ๒๔๕
 “โพธิสัตว์” ตามรูปศัพท์หมายถึง ๓ : เพื่อโพธิ มีโพธิ ไร้โพธิ ๒๔๖
 “โพธิสัตว์” ตามเป็นจริง มีเป็น ๓ :
 - ผู้พยายามเป็นพระพุทธเจ้า (คติเถรวาท) ๒๔๗
 - ผู้สนองพระพุทธโองการ รับใช้พระพุทธเจ้า (คติมหายาน) ๒๔๗
 - ผู้สมทานศีลของโพธิสัตว์ (คติมหายาน) ๒๕๐
 เกือบว่าขรรวาสผู้ครองเรือน ก็สามารถเป็นโพธิสัตว์ได้ทั้ง ๓ ความหมาย ๒๕๑
 การถือหลักเกณฑ์อย่างนี้ ไม่ให้โทษ มีแต่ประโยชน์โดยส่วนเดียว ๒๕๒
 ถ้าสรุปเอาเพียงความหมายใหญ่อันเดียว ก็คือช่วยผู้อื่น - เห็นแก่ผู้อื่น ๒๕๒
 ยุคปัจจุบัน ภัยอันตรายร้ายแรงที่สุดของมนุษย์คือความเห็นแก่ตัว - ๒๕๓
 อุดมคติโพธิสัตว์ เป็นของจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโลกปัจจุบัน โลกต้องการมาก ๒๕๓
 ฉะนั้นถ้าชอบอุดมคตินี้ จงเชื่อว่าทำได้ เป็นได้แม้ในเพศขรรวาส ๒๕๔
 อุดมคติโพธิสัตว์ จำเป็นทุกกรณีแก่คนในโลก แม้จะเป็นนักกีฬาที่แท้ ๒๕๕
 คนเราถ้ามีอุดมคติโพธิสัตว์มาคุ้มไว้ ครอบครวั เพื่อนบ้าน ประเทศชาติจะดี ๒๕๕
 มนุษย์จริง ๆ นั้น ต้องแบบโพธิสัตว์ในพุทธศาสนา ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยโลก ๒๕๖

นี้เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องพยายาม ธรรมชาติต้องการ สถานการณ์ต้องการ ๒๕๖
 บารมี ที่จะทำให้เป็นโพธิสัตว์ มี ๑๐ : ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา เป็นต้น ๒๕๗
 ทั้ง ๑๐ นี้ อย่างไหนที่ฆราวาสไม่ควรปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่ได้ ? ๒๕๗
 ปฏิบัติอยู่ใน ๑๐ ข้อนี้ ก็ชื่อว่าพัฒนาปฏิบัติ มีฆราวาสธรรมครบถ้วน ๒๖๐
 ฉะนั้นขอให้เอาไปกึกกัวยจิตใจที่อิสระ ว่าถ้ามีอุคคคตินั้นแล้ว โลกก็น่าอยู่ ๒๖๑

๑๕. กำลังของฆราวาส

ฆราวาสผู้มีอุคคคติกว้างไกล ต้องมีกำลังซึ่งเป็นเครื่องมือให้ความสำเร็จ ๒๖๒
 พื้นฐานที่จะทำให้มีกำลัง ได้แก่อุคคคติ, อุคคคติเป็นจุดตั้งกันของกำลัง ๒๖๓
 กำลังสำหรับก่อนทำ ขณะทำ และทำการเสียกิจเสร็จมี ๔ ประการ :

๑. กำลังกาย และนัยะเนื่องทางกาย เช่นกำลังทรัพย์ เพื่อนฝูง ฯลฯ ๒๖๔
 ๒. กำลังจิตคือสิ่งอบรมให้เกิดแก่ตัวจิต : ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ๒๖๔
 ๓. กำลังปัญญา รวมทั้งความฉลาดสามารถ ความมีศิลป์ ฝึไม่ลายมือ ๒๖๕
 ๔. กำลังธรรม คือกำลังความถูกต้อง สำหรับควบคุม ๓ กำลังข้างต้น ๒๖๖
- กำลังของธรรมะนี้ ขยายถึงความดีความถูกต้องที่เคยทำ ๆ ไว้ ... ๒๖๗
- กำลังกาย จิต ปัญญา นี้เป็นของเราทำเอา ส่วนความถูกต้องเป็นของธรรมชาติ ๒๖๘
- การปฏิบัติในหลักสัจธรรมนั้นเป็นกำลังฝ่ายธรรมะ เพื่อความไม่ทุกข์ ... ๒๖๙
- ตรงกันข้าม ไปทำตัวนิยมวัตถุ มันเป็นกำลังฝ่ายผิดธรรมะ ฆราวาสจึงร้อน ๒๖๖
- ฆราวาสที่ไม่ทุกข์ผลภาพ ต้องมีกำลังธรรม ท่านเกิดที่เผดเฝ้า ผูกพัน ทิ่มแทง ๒๖๖
- สรุปแล้วกำลังทั้งสี่ อยู่ที่ “ธรรม” คำเดียว :

๑. ฆราวาสต้องทำทุกทางให้มีกำลังกาย รวมทั้งหาเครื่องมือแวดล้อม ๒๖๗
๒. ฆราวาสต้องอบรมให้จิตมีพลัง ด้วยศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ๒๖๗
๓. ฆราวาสต้องคุมปัญญาความรู้อยู่ในขอบเขต ไม่พรั่นจนไม่รู้จบ ๒๖๗
๔. ฆราวาสต้องประพฤติธรรมะให้สุจริต ต่อจากมีอุคคคติและภักดี ๒๖๘

ไม่มีทางใด ที่จะทำให้ไม่เหลือระอาท้องถิ่น นอกจากสร้างกำลังขึ้นให้ครบ	๒๗๘
ในพลแห่งห้านั้น หัวเห้งมีอันเดียว คือปัญญาที่ถูกต้อง มันจะถึงมากครบ	๒๗๙
ปัญญาที่เป็นความถูกต้องนี้ จะเป็นกำลังของบรรพาสผู้เดินทางสู่ที่สุดทุกข์	๒๘๐

๑๖. ความมอดพินฐานของบรรพาส

เป็นบรรพาสได้ก็ ปุพฺพอยู่แล้ว จะไปเป็นอะไร ๆ ก็เป็นได้ก็	๒๘๑
บรรพาสระชาตัวได้ ด้วยเกณฑ์พื้นฐาน คือวัฒนธรรมที่เนื่องมาจากศาสนา	๒๘๑
ชาวพุทธมีวัฒนธรรมของตนเอง โดยมีรากจากหลักธรรมพุทธศาสนา	๒๘๓
ธรรมะเป็นเรื่องถูกต้อง และไม่จำกัด ย่อมสากลแก่บรรพาสได้ทุกคน	๒๘๔
วัฒนธรรมที่มีรากฐานอยู่บนพุทธศาสนา อาจประมวลเป็นข้อ ๆ :	
๑. มีความขยันขันแข็ง กล้า อยู่ด้วยการต่อสู้ตลอดเวลา; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๕
๒. สุภาพ อ่อนโยน เชื่อฟังผู้เฒ่าผู้แก่; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๖
๓. กตัญญู รับผิดชอบต่อบุญคุณแม้สิ่งไม่มีชีวิต แม้อุปสรรคศัตรู	๒๘๘
๔. ความมีศีลมีสัตย์ ถือไม่เบียดเบียน ไร้ใจได้; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๑
๕. ประหยัด-สันโดษ รู้จักสร้างกำลังใจขึ้นหล่อเลี้ยง; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๒
๖. เมตตากรุณา ใจกว้าง-ใจบุญ ชนิตช่วยบ่มงักกันทุกข์ได้; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๕
๗. ความอดกลั้น อดทนด้วยใจแจ่มใส รอได้-คอยได้; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๖
๘. เป็นฝ่ายยอมได้ ให้อภัยได้ เพื่อให้อะไร ๆ มันสงบกันด้วยดี ไม่ก่อปัญหา	๒๘๗
๙. ความไม่ตามใจกิเลส เลี่ยงข้างถูกระดม ไม่เป็นทาส; นี้ทำให้ไทยอยู่รอด	๒๘๘
๑๐. มีแบบฉบับในการเป็นอยู่ ชนิตเป็นของตนเอง ไม่ตามกันใคร	๒๘๙
ทั้งหมดนี้ ขอเรียกว่า "วัฒนธรรมของชาวพุทธ" เป็นพื้นฐานแห่งความรอด	๓๐๐

๑๗. หายนะ ของโลกบรรพาส

หายนะคือความเสื่อม ที่เป็นอุปสรรคและทำลายวัฒนธรรม ให้ถึงสู่ความวิบัติ	๓๐๑
หายนะของบรรพาส มีทั้งทำชีวิตให้ไม่ก้าวหน้า และให้ถดถอย ทนทรมาน	๓๐๒

มูลเหตุสำคัญคือโลกปัจจุบันเขลาซหึกแสงสว่างบังตา พราตอยผู้บำเพ็ญ	๓๐๕
หายนะของสถาบันพระราชาในโลกเวลานี้ ให้อุทัยอย่างนี้ :	
๑. มีเบียดเบียนกันพิศการ ถือเอาได้ชื่อว่า ทำในสิ่งไม่ควรทำอย่างมฤต	๓๐๖
๒. จักการศึกษาชนเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ทางวัตถุ เพื่อด้วยหลักปรัชญา	๓๐๗
๓. เร่งช่วยกันผลาญทรัพยากรธรรมชาติ มีน้ำมัน แร่ ไม้ ชีวิตสัตว์ ชีวิตคน	๓๐๘
๔. เอาศาสนามาใช้เป็นเครื่องมือของการเมือง สตราศาสนาเพื่อวัตถุ	๓๑๒
๕. กำจัดชนด้อยธรรม เห็นแก่ตัว ประกาศสงครามกับพระเจ้าลลวโลก	๓๑๔
แม้ใคร ๆ พูดไม่รู้เรื่อง เราก็อ่อย่างลัว ยังมีทางรอดสำหรับคนที่สามารถ	๓๑๗
ต้องเข้มแข็ง ไม่หลงคารมระบบศึกษาที่เขาถืออยู่ จะมีความสุขได้ส่วนตัว	๓๑๘
ต้องไม่เป็นไปตามโลกเวลานี้ ที่กำลังหลงทางและแข่งขันกันอยู่ในกองตกปรก	๓๑๙
จงหนีภัยหายนะของวิญญูณ จงก้าวข้ามเกณฑ์อาชรมล มีจิตสะอาด สว่าง สงบ	๓๒๐

๑๘ - ๑๙. ภาวะจิตธรรมในอารยธรรมแผนปัจจุบัน

ประเด็นนี้เป็นเรื่องควรและจำเป็นต้องพิจารณา ในการแก้ปัญหาของพระราชา	๓๒๑
ภาวะจิตธรรม คือจิตตกต่ำจนไม่สมเป็นมนุษย์ มีแค่สกปรกมีกมลวร้ายอื่น	๓๒๒
อารยธรรมปัจจุบัน คือความก้าวหน้าทางวัตถุ เพื่อประโยชน์แก่เนื้อหนัง	๓๒๓
อารยธรรมแผนใหม่ทำให้จิตธรรม ตามแง่ โลภะ โทสะ โมหะ :	
จิตธรรมในแง่ โลภะ เป็นเรื่องเนื้อหนังเพื่อสัน ทางลามกอนาจารฝ่ายคาม	๓๒๔
ดูให้ดี จะพบความเพ้อ เกินจำเป็น ที่การอยาก-แสวงหา-มีไว้-และใช้สอย	๓๒๖
จิตธรรมเพราะทุกแห่งเพื่อไปช่วยการชั่ว หลอก ล้างเอาประโยชน์กัน	๓๒๗
ก่อนหน้านั้น คนเรามีอารยธรรมทางศาสนาศีลธรรม เพิ่งมาบูชากันเรื่องเพศ	๓๒๘
อารยธรรมคัมภีร์สตีวและเมรย์ ดูได้ก็กระโปรง, ที่เปลือย, ที่แก้ศีล	๓๒๙

จิตธรรมมีทั้งทางฝ่ายบุรุษสตรี :

- ฝ่ายบุรุษมีจิตธรรมลุ่มหลงสตรีในฐานะเป็นของเล่น ไม่ให้เกิดรักเพศมารดา ๓๓๒
 ฝ่ายสตรีจิตธรรมด้วยลศตัวมาเป็นของเล่น เลือกข้างงามอย่างภูตผีปีศาจ ๓๓๔
 ระเบิดชวค รับจ้างรบ นายทูนอก กรรรมกรบ้า เหล่านี้ล้วนแต่จิตทรม ๓๓๗
 อารยธรรมโบราณเรามีแต่หุ้มห่อประดับสตรีไว้ในที่มีเกียรติ เก็บไว้บูชา ๓๓๙
จิตธรรมใบแฉ่โทะ เป็นปีศาจร้ายกาจที่สุดของมนุษย์ คือเห็นแก่ตัว ๓๔๒
 ยุกที่หาเงินจำเป็นไม่เป็นธรรม ความคึกก็ไปทางบาปมาก แสงชิงอำนาจวิชา ๓๔๓
 ศาสนา ศิลป ปรัชญา ถูกนำมาใช้ต่ำเมืองขึ้นทางวัฒนธรรม ชีวิตคนไม่มีค่า ๓๔๔
 เกี่ยวกับการฆ่า และเครื่องมือฆ่า ทำให้คนใจเป็นยักษ์โดยไม่รู้สึก ๓๔๕
 ตั้งแต่จบประวัติโลกมา นั่นเป็นผลของอารยธรรมแผนใหม่ ยั่วหลอกให้ฆ่ากัน ๓๔๖
 จิตธรรมแฉ่ทำร้ายกันนี้เกิดจากการเห็นแก่ตัวเป็นรากฐานเพราะเจริญทางวัตถุ ๓๔๗
 เกี่ยวนี้ไม่เพียงรบบ้องกันตัวหรือแย่งประโยชน์ รบกันเข้าเป็นเจ้าโลกก็มี ๓๔๗
 การทะยานเป็นเจ้าโลกก็จิตธรรมทั้งแฉ่โทะโทะโมทะเบียดเบียนอย่างยิ่ง ๓๔๘
 โลกจึงกลุ้มด้วยมุ้งร้ายจองเวร กลายเป็นอาณาจักรแห่งความกลัวแก่ทุกคน ๓๕๐
จิตธรรมใบแฉ่โทะ เป็นเรื่องมีดทางวิญญาณ กระทำแต่ที่เป็นความผิด ๓๕๑
 เมื่อผิดแล้ว มันก็พาไปทุกอย่าง คืออ่อนทางความรู้ ความเจริญ ทำผิดหมด ๓๕๒
 ทำให้โลกไม่มีพ่อแม่ ครูอาจารย์ไม่มี คนแก่คนแก่ ไม่มีศาสนา ไม่มีบุญบาป ๓๕๓
 เรื่องบุญบาปไม่รู้บ้าง จ้องแต่ประโยชน์เป็นวัตถุ ถือศาสนาเงิน บูชาเนื้อหนัง ๓๕๖
 จิตพาดนั้น อ่อนทั้งปัญญา ทั้งกำลัง ทั้งความคึก เร่งทำในสิ่งไม่จำเป็น :
- เช่นการเปลี่ยนหัวใจ นั่นผิดธรรมชาติ ไปพยายามในสิ่งที่ไม่คุ้ม ๓๕๗
 - โครงการอวกาศนั้นเพราะหวังเกียรติ ทำในสิ่งไม่ถองทำ ไขว่กันเสีย ๓๕๘
 - การคุมกำเนิดทางฟิสิกส์นั้นไม่ทำโลกให้ดี สู้แก้ทางวิญญาณไม่ได้ ๓๕๙
 - การศึกษามีแต่ให้รู้ในสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องรู้ ไปรู้ในสิ่งที่ทำให้เป็นอันธพาล ๓๖๐
- อารยธรรมแผนใหม่ นำไปสู่ความมี โทะ โทะ โทะ และเพิ่มมากขึ้น ๆ ๓๖๑

๒๐. ภาวะจิตพรามในอารยธรรมแผนปัจจุบัน (เห็นแก่ตัว)

- จิตพรามในรูปโงะ โทสะ โมหะ มัณสรปรวมอยู่ที่เพราะเห็นแก่ตัว ๓๖๑
- คนมีการถือตัวจัดกว่าสัตว์ เกินระดับธรรมดาที่เพียงรู้จักรักตัว สงวนตัว ๓๖๔
- พุทธศาสนาก็สอนในขั้นต้นให้รักตัว สงวนตัว โดยทำความดีตามระเบียบ ๓๖๕
- คริสต์ศาสนาก็กล่าวถึงบาปดั้งเดิมเริ่มจุดแรกที่รู้สีกว่ามีความรู้ก็เป็นดี เป็นชั่ว ๓๖๖
- แต่แล้วหากจะพ้นทุกข์ ก็ต้องถ่วงถอนความมีตัวเสีย โดยรู้จักตัวจนไม่ยึดมั่น ๓๖๗
- โลกปัจจุบันท่าตรงข้าม ไม่ทำลายความยึดมั่นแล้ว ยังศึกษาก้าวไปทางเพิ่ม ๓๖๘
- การศึกษาทำเทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือใหม่ไปทางมีตัวคน หาประโยชน์ตน ๓๖๙
- ผลก็คือโลกขาดแคลนอย่างร้าย คือขาดเครื่องช่วยคนเราไม่ทุกข์จากสิ่งที่มี ๓๗๑
- สิ่งขาดแคลนที่ว่านี้พุทธศาสนาถือเป็นธรรมะหัวใจ คือความไม่เห็นแก่ตัว ๓๗๑
- เกี่ยวเนื่องพากันเป็น “ผู้ดี” ชนิดจิตพราม คือมีของทิพย์หมดแค่ตนรกร! ๓๗๒
- อยู่ถึกินดีที่ไม่ผันทันกันนั้น ไม่ใช่อันเดียวกับ “กินอยู่แต่พอดี” ของพุทธเจ้า ๓๗๔
- ดูจิตพรามได้ – ที่ต่างก็อยากอยู่กันในเมืองใหญ่ เต็มอัดอยู่ด้วยเห็นแก่ตัว ๓๗๕
- ที่การศึกษาไม่มีระเบียบ กลับเพิ่มความถือเอาทั้งผู้เรียนผู้เสีย ๓๗๖
 - ที่การเก็บหอมรอมริบ สะสมที่ผิดทาง ทำให้ตามใจตัวเอง เพื่อเนื้อหนัง ๓๗๗
 - ที่การทำบุญให้ทานของคนวัด ที่เห็นแก่ตัว ทายกัน ผังจมอยู่กับที่ ๓๗๘
 - ที่เคลื่อนไปด้วยปากทางที่จะตกไปสู่อบาย จึงได้จมนันหมก ๓๗๙
- นรก เปตเว เสร็จงาน อสุรกายกำลังท่วมโลก เพราะสิ่งเดียว คือเห็นแก่ตัว ๓๘๑
- คนดีอย่างนี้ไม่ต้องการแก้ เพราะไม่รู้จักว่าเหตุมันอยู่ที่ความเห็นแก่ตัว ๓๘๑
- เขาไหลไปกลัวความไม่ยึดมั่นดีมัน เห็นวิธีแก้ถูกทางนั้นเป็นเรื่องบ้านบอไป ๓๘๒
- โลกสมัยนี้ ไม่ชอบทางรอยอันเดียวนี้ ไม่กล้าสอนเรื่องทำลายความเห็นแก่ตัว ๓๘๓
- ฉะนั้นจะแก้ปัญหาวินาศ จะต้องรู้จักชีวิตที่เห็นแก่ตัว ซึ่งกำลังบูชานันเสียก่อน ๓๘๔

๒๑. ขมรวาส กับไสยศาสตร์

ยุคที่ยังพึ่งไสยศาสตร์ คนไม่ทะลະเนื้อหนัง หากแต่มีขลาดเขลาโดยไม่รู้	๓๘๖
ฉะนั้นจิตทวามอย่างปัจจุบัน กับจิตที่ยังถือไสยศาสตร์ ไม่ใช่อันเดียวกัน	๓๘๖
เมื่อปล่อยรูสึกนึกไป ๆ ไม่ใช่เหตุผล มันก็เกิดไสยศาสตร์ แท้ก็ยงคิ	๓๘๖
คือคิที่มันหายกลัวได้ และยังมีประโยชน์ในการปกครองผู้คนในยุคนั้น	๓๘๗
กลัวนั้นมาจากความอยาก แม้วิทยาศาสตร์ท่วมเพื่อทะลະเนื้อหนัง ก็ยังกลัว	๓๘๘
ไสยศาสตร์จึงมีอยู่ได้ ถูกอุปโลกน์ให้ว่าไม่ต้องพิสูจน์ มันนอกเหนืออำนาจ	๓๘๙
ไสยศาสตร์ทั้งคันทึ่งมองไม่เห็นตัว รู้จักไม่ได้ มนุษย์กลัว จึงต้องมีไว้อุ่นใจ	๓๘๙
เกี่ยวพันกันมาชดามากขึ้น จนเอาไสยศาสตร์มาครอบศาสนาซึ่งเป็นของถูกต้อง	๓๙๐
ถ้าเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาโดยให้บัญญัติว่าสัทธา ก็เป็นพุทธ ไม่เป็นไสย	๓๙๒
ไสยศาสตร์อยู่ในรูปให้อ่อนหวานก็มี ให้ปฏิบัติตัวตามนั้นโดยไม่ให้เหตุผลก็มี	๓๙๔
พุทธซึ่งมีเหตุผล อาจฝากไว้กับไสย เพื่อบางคนจะได้ผลคิ แม้ทำอย่างมลาย	๓๙๕
ไสยยุคทวาม พอมิประโยชน์; มาสมัยนี้หายไป เพราะคนมีไสยแบบใหม่	๓๙๗
ชีวิตขมรวาสมันอยากมาก ทำให้คิคิทั้งเพราะกลัว จึงมลายไสยศาสตร์ไ้ง่าย	๓๙๘
ฉะนั้นสำหรับขมรวาสที่ยังง่ ก็ใช้ไสยศาสตร์เป็นเครื่องมือ พอให้ผสมผสาน	๓๙๙
ส่วนขมรวาสผู้จะก้าวไปต้องเริ่มละความอ่อนแอ: สักกายะ วิจิกิจจา สัตัพพะตะ	๔๐๑
ทุกสิ่งมันไม่ใช่คิหรือไมคิโดยส่วนเกี่ยว แม้เคยพึ่งไสย มาในชั้นสูงก็ต้องละ	๔๐๓
ขมรวาสคิคิต้องทำให้ถูกต้อง ไม่ให้มันครอบงำ มีสวณะอันเกษมยิ่งขึ้น ๆ	๔๐๔

๒๒ - ๒๓. ขมรวาส กับ พุทธศาสตร์

ไสยศาสตร์และพุทธศาสตร์เข้าเกี่ยวข้องกับคน นับแต่ใช้กับทุกข์ชั่วขณะไป	๔๐๕
ไสย ว่าเป็นศาสดาคิสิ่งไม่ต้องการได้ชั่วขณะ ส่วนพุทธ ะคิคันทุสิ่งนั้น	๔๐๖
ขมรวาสจึงเป็นพุทธบริษัทแท้ไ้มากขึ้น ๆ โดยฝันไม่ขลาด ไม่รู้ที่จะแก้สลาท	๔๐๗
พระพุทเจ้าให้รู้ เห็น เข้าใจอะไรโดยเหตุผล มีความเชื่อเป็นของตนเอง	๔๐๘

พุทธบริษัท มีหลักเกณฑ์ตัดสิน สิ่งที่เป็นปัญหา :

- หลักมหาปเทศ ๔ ทางวินัย : เกี่ยวกับอะไรถูกอะไรควร ๔๑๐
- หลักมหาปเทศ ๔ ทางสูตร : เกี่ยวกับธรรมที่จะรับมาปฏิบัติตาม ๔๑๒
- หลักกาลามสูตร ๑๐ : ไม่ให้เชื่อกัน จนกว่าจะตนพิสูจน์ ๔๑๕
- หลักโลกมีสูตร ๘ : หลักเกณฑ์ตัดสินว่าอะไรผิดทาง อะไรถูกทาง ๔๑๘

พุทธบริษัท มีหลักธรรมโดยตรง คือ - หลักอนัตตา หรือสุญญตา ๔๒๔

- หลักกรรม ที่เป็นอย่างพุทธศาสนา ๔๓๑
- หลักเกี่ยวกับคำว่า “เกิด” อย่างพุทธศาสนา ๔๓๓
- หลักเหตุปัจจัย หรือทิวเหตุและผลของธรรมชาติ ๔๓๘

พุทธบริษัท มีผลสุดท้าย คือนิพพานในความหมายอย่างพุทธ คือเย็น ๔๔๒

- เย็นของวัตถุ, เย็นของสัตว์, เย็น ไม่มีโลกโกรธหลง ๔๔๓
- เย็นชั่วคราว, เย็นโดยเข้มไว้, เย็นสิ้นกิเลสสมบูรณ์ ๔๔๔

เพราะฉะนั้นควรขอใจความที่เย็นได้แม้ชั่วคราว เพื่อย้ายไป จนถึงที่สุด ๔๔๕

๒๔. เกณฑ์สำหรับมรรวาสในทางธรรม

ครั้งนั้นบรรยายสรุปและชี้เกณฑ์ที่จะไต่เอาไปใช้ให้สำเร็จประโยชน์ ๔๔๕

คำ “เคล็ด” “เทคนิค” “อุบาย” ล้วนเป็นวิธีให้ทำได้ง่าย สะดวก มีผลดี ๔๔๖

เคล็ดนี้ทำให้มรรวาสทั้ง ๆ ไม่บวช ก็ยังได้รับประโยชน์ทางธรรมมากได้ ๔๔๘

เมื่อยังบวชไม่ได้ ก็ทำเหมือนบวชอยู่แล้วในตัวเอง คือปฏิบัติมีหลัก ก็แล้วกัน ๔๔๙

มีเคล็ดว่าธรรมะนี้ เพื่อมรรวาสอยู่ในโลกโดยไม่ทุกข์ ทำที่เกี่ยวข้อง ๔๕๐

พุทธองค์ระบุสุญญตาให้มรรวาสใช้ พร้อมกันไปกับเรื่องทำมาหากิน ๔๕๒

ปฏิบัติต่อกัน กาม เกียรติ พอให้รู้ และยังมีเพื่อทำให้ได้สิ่งที่สุขของมนุษย์ ๔๕๓

โลกพากันจมวัตถุ เคล็ดมันอยู่ที่ไม่หลงไปกับเขา คือความเย็นทางใจเป็นใหญ่ ๔๕๓

นิพพาน ที่แท้ก็คือภาวะที่อายตนะเป็นของเย็น เย็นที่ตา ที่หู ฯลฯ ๔๕๔
 การทำให้เย็นได้ในกรณีใด นั่นเป็นนิพพานส่วนหนึ่งๆ ไปเรื่อยจนกว่าสูงสุด ๔๕๕
 นิพพานเป็นของจำเป็นแก่บรรพชาซึ่งชีวิตอยู่ในวัฏฏะ อย่าแยกออกไปจากกัน ๔๕๖
 เรื่องกับทุกข์ใจ ไม่แยกเป็นของพระของบรรพชา สว่างเป็นเวียงไม่มีจนนั้น ๔๕๘
 อุดมคติโพธิสัตว์ สำหรับบรรพชามากกว่า บำเพ็ญจากในบ้านให้กว้างออกๆ ๔๖๒
 หลักปฏิบัติทุกข้อ บรรพชาคือปฏิบัติโดยใจความ : ให้ถูก พหุก็ แตะครบถ้วน ๔๖๒
 ตัวอย่างซึ่งเป็นเคล็ดที่สุกหึ่งดีเป็นหัวใจให้ได้ : “ตายเสียก่อนตาย” ๔๖๒
 “ปากอย่าง ใจอย่าง” ๔๖๖
 เหล่านี้คือมีชีวิตอยู่ด้วยสติปัญญา มองเห็นทุกอย่างเป็นธรรมชาติธรรมตา ๔๖๗
 เกิดมานี้ก็เพื่อให้ได้สิ่งที่สุก เป็นบรรพชาที่ดีได้ ทั้งแบบพุทธบริษัท ๔๖๘